

תוספת יום טוב באכילת חמץ

שוע"ר סי' קפח

יז היה אוכל בשבת ונמשכה סעודתו עד שחשיכה אפילו כמה שעות בלילה מזכיר של שבת בברכת המזון ... והוא הדין לראש חודש חנוכה ופורים. ויש אומרים שבראש חודש חנוכה ופורים הואיל ואין בהם תוספת מחול על הקדש אינו מזכיר מעין המאורע אחר שיצא היום... אם התפלל ערבית ... באמצע סעודתו, שוב אינו מזכיר מעין המאורע של אותו היום ... יהא נראה שדבריו סותרים זה את זה, שתחלה התפלל תפלת יום שלאחריו ואחר כך מזכיר יום העבר ... ואם הבדיל על שולחנו דינו כהתפלל ערבית ושוב אינו מזכיר של שבת בברכת המזון.

שוע"ר סי' רסא

ד יש אומרים שמ"ע מה"ת להוסיף מחול על הקדש באיסור עשיית מלאכה בכניסת שבתות וי"ט וביציאתם שנאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב (מערב עד ערב תשבתו שבתכם) ... ימים טובים.

שוע"ר סי' רסג

כה וכן מי שמאחר להתפלל ערבית במוצאי שבת, או שממשיך סעודתו בלילה, מותר לו לומר אפילו לישראל שכבר התפלל והבדיל בתפלה שיעשה לו מלאכה, ומותר לו ליהנות ולאכול ממלאכתו, אע"פ שאחר כך יזכיר עדיין של שבת בברכת המזון.

שוע"ר סי' רסז

ג יכול לקדש ולאכול מפלג המנחה ולמעלה, אפילו אם לא התפלל ערבית עדיין, ובאכילה זו שמבעוד יום יוצא ידי חובת סעודה אחת מג' סעודות שחייב לאכול בשבת (כיון שכבר קיבל עליו תוספת שבת נעשה אצלו כשבת עצמה לכל דבר). ויש מחמירים שימשיך סעודתו בלילה עצמו, שיאכל כזית לפחות אחר צאת הכוכבים, כדי שיקיים ג' סעודות בשבת עצמה.

שוע"ר סי' רצט

טו אע"פ שיצא השבת והוסיף מחול על הקדש, אסור לאדם שיעשה חפציו קודם שילוח את המלך, דהיינו שיבדיל על הכוס או בתפלה.

טז ואם רוצה לעשות אפילו מלאכה גמורה קודם שיבדיל בתפלה או על הכוס, אומר ברוך המבדיל בין קדש לחול בלא שם ומלכות.

שוע"ר סי' תעב

ב אף על פי שבשאר ימים טובים יכול האדם להוסיף מחול על הקודש לקדש ולאכול מבעוד יום, מכל מקום בפסח אינו יכול לעשות כן, לפי שאכילת מצה הוקשה לאכילת פסח שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו, ובפסח נאמר ואכלו את הבשר בלילה הזה, בלילה ממש.

שוע"ר סי' תצא

ג מי שנמשכה סעודתו במוצאי יום טוב האחרון של פסח עד לאחר צאת הכוכבים, מותר לאכול חמץ בסעודה, אף שעדיין לא התפלל ערבית ולא הבדיל כלל. לפי שאיסור חמץ אינו תלוי בהבדלה כלל, דכיון שחשכה הוא לילה לכל דבר, וכבר הלכה ממנו קדושת יום טוב...

(ואף להוסיף מחול על הקודש אין צריך, כי אם לענין שביתת יום טוב ממלאכה, שזה נלמד ממה שכתוב תשבתו שבתכם כמ"ש בסי' רס"א). אבל לענין שאר דברים התלויים בקדושת היום, כגון מצות מקרא קודש, עיין סימן תקכ"ט, אין צריך להוסיף מחול על הקודש.

וכל שכן לענין אכילת חמץ, שאינו תלוי כלל בקדושת היום, שהרי אף בחולו של מועד אסור לאכול חמץ.

שוע"ר סי' תקכט

א כשם שמצוה לכבד את השבת ולענגה, כך כל ימים טובים, שנאמר לקדוש ה' מכובד, וכל ימים טובים נאמר בהן מקרא קדש.

לקוטי שיחות חכ"ב ע' 36

הערה 62: במשנה ברורה שם (סק"א) כתב "אמנם אם עדיין לא בירך ברכת המזון, בודאי אין לו לאכול חמץ, דהרי יצטרך לומר יעלה ויבוא, משום דאזלינן בתר התחלת הסעודה, כדאיתא לעיל בסו"ס קפת, ואם כן יהי' תרתי דסתרי" – אבל צע"ג, כי הדין שבמג"א וח"י אפשרי רק לפני ברכת המזון, שהרי משתחשך אסור לאכול אחרי ברכת המזון קודם מעריב והבדלה (שו"ע או"ח סי' רצט). וראה גם כף החיים (סק"ח) שמסתימות לשון הפוסקים משמע שגם קודם ברכת המזון שרי.

הערה 64: ויש לומר שאינו דומה לדין הנ"ל (בסקפ"ח), כי שם "דבריו סותרים" כלשון אדה"ז בשולחנו שם (סי"ז) "שתחלה התפלל תפלת יום שלאחריו ואחר כך מזכיר יום העבר"; משא"כ בנדון דידן, שהמדובר באכילה (אכילת חמץ). ועצ"ע.